

N FAGLIG EU DEBAT

UDGIVET AF FAGLIGT UDVALG I FOLKEBEVÆGELSEN MOD EU

NR. 1 • MAJ 2021

28 ARBEJDSDAGE UDEN FRIDØGN

Femern-entreprenørs udnyttelse af svag dansk regel fører nu til lovændring

Ved Flemming Hansen, arbejdsmiljøkonsulent 3F Byggegruppen

Den 24. august 2020 gav Arbejdstilsynet (AT) konsortiet Fehmern Belt Contractors (FBC) tilladelse til en meget vidtgående fravigelse af de danske regler for hviletid og fridøgn. Tilladelsen betød, at FBC's hollandske underentreprenører måtte arbejde 28 dage i træk med vagter på 12 timer ad gangen uden et eneste fridøgn ind i mellem.

Normalt må der efter reglerne højst arbejdes seks dage i træk, idet der kræves et ugentligt fridøgn. Der kan dog dispenseres for reglerne, se klamme:

"Vedkommende arbejdsgiverpart og lønmodtagerorganisation kan aftale, at reglerne om hvileperiode og fridøgn fraviges... Sådanne aftaler er kun gyldige, hvis de godkendes af direktøren for Arbejdstilsynet".

AT anerkendte hollandsk "Works Council" som part

I den konkrete sag havde hollænderne indgået en lokal-aftale med deres respektive "Works Councils", hvilket kan sammenlignes med danske samarbejdsudvalg. Det var altså ikke engang overenskomstbærende organisationer. I sin dispensation skriver

Foto: Femern A/S

Dispensationen om hviletid og fridøgn førte til omgående protester fra 3F og Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH). Både via Arbejdsretten, klage til AT og via det politiske system.

AT, at der ikke i bekendtgørelsen er krav om, at parterne skal være danske. De skal bare være i stand til at indgå aftale på vegne af "en flerhed af lønmodtagere".

Det skal tilføjes, at de pågældende firmaer på det tidspunkt ikke var omfattet af en dansk overenskomst. Tværtimod var der varslet konflikt mod dem for netop af opnå en sådan.

Omgående reaktion fra fagbevægelsen

Dispensationen førte til omgående protester fra 3F og Fag-

bevægelsens Hovedorganisation (FH). Både via Arbejdsretten, klage til AT og via det politiske system, hvor sagen gik hele vejen til beskæftigelsesministeren.

Men faktisk samme dag, som sagen skulle behandles i Arbejdsretten (28/9), indgik FBC endelig overenskomst. En overenskomst, der indeholdt helt andre regler for regulering af arbejdstiden.

Reglen bliver nu ændret

Muligheden for dispensation bliver nu ændret i bekendtgørelsen om hviletid og fridøgn.

Fremover vil det kun kunne være danske parter, der vil kunne indgå aftaler om fravigelse, men stadig med endelig godkendelse af direktøren for AT.

I 3F Byggegruppen er vi højst utilfredse med, at dispensationen overhovedet blev givet ud fra både et arbejdsmiljøfagligt og arbejdsretligt synspunkt. Omvendt er vi tilfredse med, at reglen nu bliver ændret, så udenlandske entreprenører ikke, blot med en lokal-aftale i lommen, kan tilsidesætte vilkårene i det land, hvor arbejdet udføres.

LÆS OGSÅ

Stadig dårlige vilkår for udenlandsk arbejdskraft

Af Ditte Marie Gyldenberg

Læs side 2

God britisk aftale med EU

Af Lave K. Broch

Læs side 4

Vejpakken på afveje

Af Susanna Dyre-Greensite

Læs side 4

EU-REGLERNE FORBØD OVERENSKOMST

Femern-forbindelsen er det største anlægsarbejde i Danmark nogensinde.

Tscherning Johansen, medlem af BJMF

■ Det største anlægsarbejde på dansk jord til ca. 53 milliarder kroner blev solgt til det hollandske konsortium FBC. Femern-projektet foregår for danske skatte kroner, så

man skulle mene, at der var nogenlunde ordnede forhold for de ansatte, men nej, der var ballade om velfærden allerede fra start.

I anlægskontrakterne med entreprenørerne havde Femern A/S indarbejdet specifikke minimumskrav om ordnede løn- og arbejdsvilkår på byggepladserne i Danmark og Tyskland.

FBC krævede i forhandlingerne om arbejdstiden, at der skulle arbejdes i 12 timers vagter i 28 dage i streg.

EU forbyder krav om overenskomst

Næstformand i 3F's byggegruppe, Palle Bisgaard, udtalte sig i september til BygTek om, at der i forhold til EU-reglerne ikke kan kræves overenskomst med 3F for at udføre opgaven. Men sagde også, det på den anden side ikke er sket i 3F, at der ikke har været overenskomst på en så stor kontrakt:

– Det kommer der også denne gang. Vi har mange sager, og vi bruger mange res-

sourcer på at håndtere den udenlandske arbejdskraft. Men det er mit indtryk, at vi gør fremskridt hele tiden – både i forhold til at organisere de udenlandske kolleger og i forhold til den måde, vi laver sagerne på. Vi skærper hele tiden både de klausuler, der ligger på de offentlige byggerier og i vores overenskomster, sagde Palle Bisgaard fra 3F.

Femern A/S er et dansk selskab udpeget i 2009 udpeget af transportministeren til at gennemføre forberedelser, undersøgelser og projektering af en fast forbindelse over Femern Bælt.

FBC er forkortelse for Fehmern Belt Contractors, to hollandske entreprenører, der har kontrakt på Fehmern-forbindelsen.

Vi har bedt om kommentarer til artiklen om Femern-forbindelsen. Flemming Hansen og Claus von Elling fra 3F har sendt os disse kommentarer:

FORHINDRER EU GODT ARBEJDSMILJØ PÅ FEHMERN

Ved Flemming Hansen, arbejdsmiljøkonsulent, 3F Byggegruppen

■ EU's regler om arbejdsmiljø er i ret vid udstrækning implementeret i dansk lov.

EU-reglerne forhindrer ikke, at en bygherre stiller særlige klausuler om eksempelvis arbejdsmiljøevner, brug af lærlinge eller krav om

dansk overenskomst ved udbuddet. Man må bare ikke diskriminere og eksempelvis skrive, at kun danske firmaer må byde på opgaven.

EU forhindrer ikke, at bygherren vægter eksempelvis arbejdsmiljø eller andre parametre, når man udvælger entreprenører. Hvis man har valgt dårlige entreprenører, har man formentlig haft et mangelfuldt udbudsmateriale eller taget forkerte beslutninger.

Der kommer formentlig mange udenlandske firmaer

og arbejdstagere på Femern. Hvis de er fra EU-lande, bør de så kende til diverse regler. Men de er måske ikke vant til en tilsynsmyndighed (AT), der følger så tæt op, som det forhåbentlig vil blive gjort her. De er måske heller ikke vant til, at fagbevægelsen har så stor indflydelse, som sagen er i DK.

Uanset hvad, bliver Femern Bælt på flere måder en kæmpe arbejdsopgave – både for AT og for fagbevægelsen.

STADIG DÅRLIGE VILKÅR FOR UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT

På trods af COVID-19 og risikoen for smitte har udenlandske arbejdere i Danmark stadig rigtig dårlige beboelses- og arbejdsvilkår.

Af Ditte Marie Gyldenbergs sekretariatsleder hos Folkebevægelsen mod EU

■ Mens hele Europa har været lukket ned, flest muligt sendt på hjemmearbejde, og der er blevet udstykket strikse retningslinjer og forsamlingsforbud, har hverdagen ikke været meget anderledes end normalt for udenlandske, især østeuropæiske, arbejdstagere i Danmark.

Man både arbejder, spiser og bor stadig sammen under ofte meget trange vilkår, der slet ikke lever op til myndighedernes anbefalinger.

Manglende ansvar og værnemidler

Mens ansvaret ligger hos arbejdsgiverne, må de udenlandske arbejdere stå med konsekvenserne, der i rigtig mange tilfælde har betydet udbredt smitte med COVID-19.

Især i bygge-, slagteri- og minkbranchen har COVID-19 været udbredt blandt udenlandske arbejdere, og adgangen til information og værnemidler været yderst begrænset.

Ring kontrol og test

Mangel på testning medførte i efteråret, at to rumænske ar-

bejdere begge var smittede med COVID-19 allerede ved ankomsten til Danmark, hvor de var hyret til at aflive mink.

Hvor mange udenlandske arbejdere, der har taget COVID-19 med hjemmefra, er ikke til at sige, da der først ret sent i 2020 blev indført krav om test før ankomst til Danmark. På trods af nuværende krav om test er det dog ikke til at sige, om det er alle udenlandske arbejdere, der rent faktisk er blevet testede hjemmefra.

Dertil har udenlandske arbejdere heller ikke været omfattet af rejserestriktioner, og har uden problemer kunnet rejse til Danmark og andre europæiske lande uden særlige foranstaltninger.

En katastrofe

Mangel på testning, yderst begrænset adgang til information og værnemidler samt dårlige beboelses- og arbejdsvilkår har ikke overraskende gjort udenlandske arbejdstagere ekstra udsatte for smitte med COVID-19.

Håndteringen af udenlandsk arbejdskraft og COVID-19 har været en katastrofe, og arbejdernes dårlige vilkår er endnu engang blevet sat under skarpt lys, men heller ikke denne gang har det nogen som helst konsekvenser for den fri bevægelighed.

SPØRGSMÅL TIL CLAUS VON ELLING

I efteråret udtalte du til Fagbladet 3F, at det var en rigtig god overenskomst, der var indgået med Fehmern Belt Contractors (FBC). Kan du give os en status på, hvordan det går nu?

Claus von Elling, gruppeformand, 3F Byggegruppen

■ Vi indgik i efteråret en overenskomstaftale med FBC sammen med de øvrige BAT-forbund. Det skete efter, vi havde protesteret over

de for os uacceptable arbejdstidsregler, FBC havde præsenteret os for.

Det var en proces ligesom med andre udenlandske virksomheder, der indgår overenskomst. De skal lige lære det danske system at kende, og det er der, vi er i processen med FBC.

Heldigvis er det en rigtig god overenskomst med et lønniveau, der tager udgangspunkt i de danske gennemsnitslønninger.

Derudover indeholder overenskomsten kædeansvar, så FBC bærer at ansvar for forholdene hos alle deres underentreprenører, ligesom fagforbundene under BAT-Kartellet sikres adgang

til kontrol af arbejdet på Femern-projektet.

Processen viser også, at det også har krævet tilvæning for de danske virksomheder, der arbejder i underentreprise til FBC.

Så også på Femern er der behov for, at vi følger tæt op på om overenskomsten efterlevs, både af FBC, men også af de mange underentreprenører, der arbejder for FBC.

Det er de to hollandske storentreprenører Van Oord Dredging og Boskalis International, der tilsammen udgør FBC-konsortiet. FBC har vundet den første af fire store milliardkontrakter på Femern-forbindelsen.

EU ER EN KLODS OM BENET, NÅR SAMFUNDET BYGGER STORT

Christian Juhl, medlem af Folketinget for Enhedslisten og medlem af Folkebevægelsen mod EU

■ Det kræver sit firma at planlægge, koordinere og gennemføre Danmarks største infrastrukturprojekter.

Det kræver et hold af dygtige bygningsarbejdere, ingeniører og arkitekter at sikre den høje kvalitet, der er nødvendig, når byggeriet skal holde i 100 år.

De seneste år har de store byggerier været belastet af skandale på skandale. Jagten på profit har betydet mere end sikkert og sundt arbejdsmiljø, overenskomstmæssige løn- og arbejdsforhold og bygningsmæssig kvalitet.

Eksempler på social dumping

Metroringen blev delvist bygget af et italiensk firma, der havde så tætte forbindelser til mafiaen i hjemlandet, at de var på den sorte liste. Det betyder, at de ikke kan få mulighed for at byde på offentlige opgaver i Italien.

Men det var ikke noget problem for det danske trafikministerium. Resultatet blev et skandalebyggeri med en stribe af underbetalinger og arbejdsmiljøproblemer.

På **Storstrømsbroen** kan man genfinde en række af de samme tvivlsomme italienske virksomheder.

Byggeriet har fra starten været belastet af elendig planlægning og alvorlige brud på arbejdsmiljøloven. Mere end 120 påbud, straks-påbud og forbud har præget byggeriets første fase. Planlægningen har været så elendig, at danske firmaer har sagt nej til at deltage som underentreprenører.

Tillidsvalgte fyret

To tillidsvalgte blev fyret i forbindelse med Femern-projektet med en fagretslig sag til følge. Arbejdsretten pålagde virksomheden en bøde på 250.000 kr., men de to fyrede er ikke blevet genansat og pengene er ikke betalt.

Transportministeren burde fyre et firma, der på den måde afslører, at de ikke evner at planlægge og koordinere så stort et byggeri.

Og nu er byggeriet af Femern-tunnelen sat i gang. Hovedentreprenøren er et hollandsk konsortium, der tilsyneladende heller ikke ved, hvordan man planlægger.

Fagforeningerne måtte sætte hårdt mod hårdt fra starten for at sikre, at der kom overenskomst på det største infrastrukturprojekt i Danmark. Og der var fra starten alvorlige brud på arbejdstidsreglerne.

Er det fordi Transportministeriet er nogle amatører?

Både ja og nej. De burde være meget mere kritiske og stille skrapere krav, når de udvælger hovedentreprenører til store infrastrukturprojekter.

Men de er oppe imod EU's indre marked, der sikrer fri bevægelighed for varer, kapital, tjenesteydelser og arbejdskraft – også kendt som EU's fire friheder.

Det betyder, at Transportministeriet som bygherre ikke blot kan vælge den hoved-

Foto: Pelle Rink / Metroselskabet

Metroringen i København blev delvis bygget af et italiensk firma, der havde så tætte forbindelser til mafiaen i hjemlandet, at de var på den sorte liste.

entreprenør, der er bedst til at gennemføre byggerierne. De skal følge EU's regler for udbud og det indre markeds friheder. Det betyder, at alle skal have lov til at byde.

Det betyder også, at virksomhederne ikke kan forpligtes til på forhånd at sikre løn- og arbejdsforhold i form af en overenskomst.

Det betyder også, at det er bygherren, der skal sikre, at virksomheden er i stand til at løse opgaven.

Endelig er det også bygherren, der skal dokumentere, hvis en hovedentreprenør ikke

kan magte opgaven – med risiko for store erstatningssummer, hvis sagen ender i retten.

Alt i alt er EU en alvorlig klods om benet, når samfundet skal bygge stort. Social dumping er blevet en tilbagevendende følgesvend i alle store infrastrukturprojekter i EU's indre marked.

Et minimumskrav må der-

for være en femte EU-undtagelse. Denne gang på arbejdsmarkedsområdet, så det kan blive lettere at stoppe social dumping og sikre ordentlige forhold for arbejderne.

Søren Søndergaard og Finn Sørensen, medlemmer af Folketinget for Enhedslisten, har også bidraget til artiklen.

Foto: Vejdirektoratet

Byggeriet af Storstrømsbroen har fra starten været belastet af elendig planlægning og alvorlige brud på arbejdsmiljøloven. Her ses byggepladsen på Falster med det midlertidige kaj anlæg.

FOLDER OM SOCIAL DUMPING

Du kan bestille folderen "EU blander sig i din løn" hos Folkebevægelsen mod EU – telefon: 35 36 37 40 eller på mail: fb@folkebevægelsen.dk

VEJPAKKEN PÅ AFVEJE

Af Susanna Dyre-Greensite,
formand,
Folkebevægelsen mod EU

■ Tidligere Statsminister Jens Otto Krag sagde engang, at "man har et standpunkt til man ta'r et nyt".

De ord kunne meget vel være EU-Kommissionens motto om EU's nye vejpakke. EU-Kommissionen truer nemlig med at omgøre centrale dele af Vejpakken.

Som situationen er i dag, kan vognmænd oprette selskaber i EU-lande, hvor lønnen er

lav, aflønne deres chauffører derefter, og så reelt drive al

deres aktivitet i lande som Danmark, hvor lønnen er højere. Chaufførerne fra de lande kan dårligt leve af deres løn, og lønnen for danske chauffører presses af denne unfair konkurrence.

Det var derfor velkomment, da EU-Kommissionen i 2017 kom med et lovforslag, der skulle gøre op med fusk og postkasseselskaber.

Lovforslaget var dog utilstrækkeligt, og gode kræfter i EU-Parlamentet (inkl. Folkebevægelsen mod EU) fik rettet det til. Vejpakken blev endelig vedtaget i juni 2020.

GOD BRITISK AFTALE MED EU

Af Lave K. Broch,
medlem af
Folke-
bevægelsen
mod EU's
landsledelse

■ I 1982 stemte grønlænderne nej til fortsat EF-medlemskab, men trådte først ud i 1985, da forskellige regeringer i EF forsøgte at forhindre eller forsinke Grønlands udtræden. Det var først, da det grønlandske landsting besluttede, at Grønland ville træde ud af EF uden en aftale, at der kom gang i forhandlingerne. I dag har Grønland en meget god aftale med EU, der blandt andet sikrer todfri adgang til EU's marked.

Storbritanniens proces ud af EU minder meget om Grønlands. Det var også først, da Boris Johnson truede med "no deal", at forhandlingerne egentlig gik i gang. Briterne aftale med EU er meget bedre end de skræmmeargumenter, man ellers har hørt.

Aftalen sikrer

- EU-domstolen har ikke fået magt og skal ikke tolke aftalen
- handel uden told og kvoter
- ingen barrierer for vej- og flytransport
- samarbejde om sikkerhed, politi og forskning
- at briterne skal ikke løbende tage stilling til nye EU-love
- at aftalen kan ophæves med 12 måneders varsel
- at briterne kan give stats-

støtte, såfremt dette ikke krænker vigtige principper i traktaten

- et minimumsniveau om sociale, arbejds- og miljømæssige standarder

Der er også ting at være kritisk overfor:

- Storbritannien (pånær Nordirland) er trådt ud af studentersamarbejdet Erasmus.
- Finansielle serviceydelser er udeladt i aftalen. Parterne forsøger at blive enige om en hensigtserklæring inden april.

Overordnet set har Storbritannien fået en god aftale, og der er god grund til at ønske briterne tillykke.

FAGLIGT UDVALG

■ Folkebevægelsen mod EU har et fagligt udvalg. I Corona "bliv hjemme måneder" har vi brugt tid på at forberede aktiviteter, flere offentlige møder og en tur til Femern-tunnel byggeriet.

Vil du med i vores faglige netværk eller modtage Faglig EU Debat gratis, så ring til Kim W. Bilfeldt, ansvarlig for udvalget, tlf. 22941910 eller mail kimw@bilfeldt.dk

EU-MINDSTELØN SÆNKER SKUDEN

Karen Sunds,
bestyrelses-
medlem,
3F-Djurs-
land

dannelsen. Tænk over, hvor meget det fylder i vores faglige arbejde, at vi hvert andet år fremsætter krav til overenskomst, stemmer om selve overenskomstresultatet, og nogle gange går i konflikt for at tiltvinge os et bedre resultat.

Efterfølgende bruger vi overenskomsten som et redskab i den daglige kamp på pladsen. Hvor stiller det vores faglige organiseringsarbejde, hvis denne krumtap på sigt bliver ligegyldig?

EU's lovbestemte mindsteløn er gift for faglig organisering, ikke kun i Danmark, men også i lande med en svag fagbevægelse. Derfor skal vi gøre alt for at forhindre, at dette EU-direktiv bliver vedtaget. Der er ingen tvivl om, at vi også i Danmark er udfordret på social dumping, atypiske ansættelser og faldende organisering.

Vi har en kæmpe opgave i at finde veje til at vende skuden.

Men med EU-mindsteløn vender vi ikke skuden, vi sænker den.

■ Hvorfor er kampen mod EU's forslag til direktiv om mindsteløn så vigtig? Fordi direktivet, hvis det vedtages, har den konsekvens, at Folketinget og den siddende regering er principielt forpligtet til at sikre en mindsteløn – fastsat gennem lovgivning – til de arbejdere, som ikke er omfattet af en overenskomst.

Det er ikke noget, som regering og Folketing selv må bestemme. Det er et krav, hvis minimumsdirektivet vedtages. Sådant er juraen i direktivet, uanset EU-Kommissionens mange besværgelser.

Det er ikke svært at regne ud, hvad der vil ske med fagbevægelsen, hvis direktivet bliver vedtaget, og Folketinget bliver direkte part i løn-

Folkebevægelsen mod EU, Lyngbyvej 42, 2100 København Ø

Jeg vil vide mere / blive medlem

- Jeg vil gerne være medlem af Folkebevægelsen mod EU
- Ordinært medlemskab 400 kr. årligt
- Pensionist eller studerende 150 kr. årligt
- Jeg vil gerne tilmeldes Folkebevægelsens faglige netværk
- Jeg vil gerne gratis modtage Faglig EU-debat fra Folkebevægelsens faglige udvalg

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____ By _____

Mobil tlf.nr. _____ E-mail _____

Ved indmeldelse:

Fødselsdato _____ Underskrift _____

Sendes ufrankeret
Modtageren
betaler porto

Folkebevægelsen mod EU

+ + + 10435 + + +

0893 Sjælland USF B

FAGLIG EU-DEBAT

udgives af Fagligt Udvalg i Folkebevægelsen mod EU,
Lyngbyvej 42, 2100 København Ø
Telefon 35 36 37 40
E-mail: fb@folkebevægelsen.dk

Redaktionsudvalg: Eva Hallum (ansv.h.),
Tscherning Johansen, Kirsten Anette Christensen og
Lars P. Frederiksen. Ditte Marie Gyldenbergs Ovesen
er tilknyttet redaktionen og ansvarlig for at indhente
faglige kommentarer.

Layout: Karen Hedegaard. Tryk: billigtryksag.dk
ISSN: 2245-1897

Eftertryk med kildeangivelse ses gerne.

